

Ключевые слова: художественная культура, эстетическая культура, художественно-эстетическая культура, студенты педагогических университетов, содержательное обеспечение, технологическое обеспечение, содержательно-технологическое обеспечение, методы, организационные формы.

BOVANENKO OLGA. *Education of artistic –aesthetics culture of students of pedagogical universities: richly-technological providing.*

In the article is carried out to ground theoretical principles of process of education of artistic–aesthetics culture of students of pedagogical universities. Realizable description of constituents of the richly-technological providing of education of artistic–aesthetics culture of students of pedagogical universities. Purchased working out in detail of interpretation of concept "richly-technological providing". Richly-technological providing of forming of artistic–aesthetics culture of students certainly as totality of the semantic filling of this process and him technological introduction semantic providing. The semantic providing of process of forming of artistic–aesthetics culture of students is reasonable through realization of semantic directions and semantic filling of process of educational-educator work of pedagogical universities. The constituents of the technological providing of forming of artistically-aesthetic culture of students are certain: methods, forms, facilities of eeducation activity of teachers and students.

Keywords: artistic culture, aesthetic culture, artistic–aesthetics culture, students of pedagogical universities, rich in content providing, technological providing, richly-technological providing, methods, organizational forms.

УДК 37.013.42:054.72

Гевчук Н. С., Данилюк О. І.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті здійснено характеристику й визначено особливості соціального виховання дітей трудових мігрантів у загальноосвітніх навчальних закладах. Представлено теоретичний аналіз поняття «соціальне виховання», розкрито його сутність як процесу, що відбувається у соціально-виховному середовищі. Обґрунтовано значення загальноосвітнього навчального закладу як інституту соціалізації дітей трудових мігрантів. Проаналізовано різні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців щодо визначення поняття «соціалізації». Розкрито діяльність суб'єктів (державна, місцева влада, управління освіти і науки, органи внутрішніх справ, загальноосвітні навчальні заклади, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді) та об'єктів соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів. Охарактеризовано основні види виховної роботи (родинно-сімейне виховання, валеологічне, моральне, громадянське, інтелектуальне, трудове, економічне, екологічне, художньо естетичне, спортивно-туристичне) у

школі з даною категорією дітей. Визначено особливості соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів в умовах загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: соціальне виховання, діти трудових мігрантів, соціально-виховна діяльність, загальноосвітній навчальний заклад, види соціального виховання.

У сучасних умовах розвитку українського суспільства соціальне становлення людини та успішність входження її в середовище соціуму вимірюється ступенем її готовності до виконання сукупності соціальних функцій та обов'язків відповідно до існуючих суспільних відносин.

Ми вважаємо, що розв'язання цих складних та багатогранних завдань значною мірою залежить від загальноосвітнього навчального закладу як базового соціального осередку, призначення якого полягає у створенні умов для послідовного, цілеспрямованого, науково-практичного та обґрунтованого осягнення дітьми та молоддю основ життєдіяльності – організації життя на засадах історично складених ціннісних орієнтацій національної культури, форм і способів діяльності, спілкування і поведінки.

Керуючись методичними рекомендаціями щодо організації виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах [3], школа повинна бути державно-громадським загальноосвітнім навчально-виховним закладом, який організовує свою діяльність на ґрунті національної культури і національних традицій, який за змістом, формами роботи відповідає національно-культурним потребам України, її становленню і розвитку як суверенної держави.

Реальним втіленням системного й інтегрованого підходів, на думку В. Андрущенка [6], у практику освітніх закладів різних типів є їх орієнтація на створення виховних систем і виховного простору як найбільш доцільних форм організації життєдіяльності, об'єднуючих у собі взаємодію впливів сукупності соціальних інститутів на соціальне становлення і розвиток молоді людини на засадах загальнолюдських цінностей, національної і світової культури, моральних та естетичних ідеалів.

Автор зазначає, що орієнтація системи освіти на ці підходи обумовлена, таким чином, не тимчасовою на них модою, а їх потенційними можливостями. Завдяки систематизації й інтеграції умов і чинників впливу на людину можна глибше і всебічно осягнути педагогічний процес, спрямований на формування особистості, ефективніше вплинути на нього, позбутися в ньому фрагментарності й випадковості. У зв'язку з цим, «одним із провідних соціально-педагогічних завдань є теоретичне обґрунтування принципів підходів до створення єдиного соціально-виховного простору як найбільш ефективної умови досягнення цілей виховання учнівської молоді» [6, с. 545].

У своєму дослідженні ми вважали за необхідне розкрити сутність поняття «соціальне виховання» як процесу, що відбувається у соціально-виховному середовищі. Так, наприклад, А. Мудрик розглядає «соціальне виховання як «вироснування» людини в спеціально створених виховних організаціях у процесі

планомірного створення умов для її відносно цілеспрямованого позитивного розвитку та ціннісної орієнтації» [4, с. 290].

На думку О. Безпалько, «соціальне виховання – це створення в суспільстві умов та заходів, спрямованих на оволодіння і засвоєння підростаючим поколінням загальнолюдських і спеціальних знань, соціального досвіду з метою формування в нього соціально-позитивних ціннісних орієнтацій» [1, с. 29].

Ж. Петрович визначає соціальне виховання як «планомірну та впорядковану допомогу людині у розвитку її природно-творчих сил; наснаження до самовдосконалення, саморозвитку, самореалізації людини у діяльності, спілкуванні, пізнанні, в результаті чого вдосконалюються її психічні та фізичні задатки й виробляється особистісний сенс життя» [7, с. 243].

У своєму дослідженні ми будемо базуватися на положеннях науковців, які розглядають соціальне виховання як «процес взаємодії особистості в різних відносно автономних сферах життєдіяльності: освіта, організація соціального досвіду людини, індивідуальна допомога їй. Соціальне виховання забезпечується суспільством та державою в організаціях, що спеціально створюються для його здійснення (школа, мережа позашкільних закладів, дитячі та молодіжні організації), а також в тих, де виховання не є провідною функцією (армія, виробництво, громадські об'єднання)» [1, с. 29].

Як стверджує А. Мудрик, «соціальна педагогіка розглядає виховання в контексті соціалізації та вихованість як результат впливу соціального виховання і відносно-спрямованої та стихійної соціалізації» [4, с. 301].

Соціалізація, за визначенням А. Капської – це «двосторонній взаємообумовлений процес взаємодії людини і соціального середовища, який передбачає її включення в систему суспільних відносин як шляхом засвоєння соціального досвіду, так і самостійного відтворення цих відносин, у ході яких формується унікальна, неповторна особистість» [5, с. 9].

Трактуючи соціалізацію як «процес послідовного входження індивіда в соціальне середовище, що супроводжується засвоєнням та відтворенням культури суспільства, внаслідок взаємодії людини зі стихійними та цілеспрямовано створюваними умовами життя на всіх її вікових етапах», О. Безпалько підкреслює важливість активної участі самої людини в процесі засвоєння широкого кола цінностей, понять та навичок, на ґрунті яких складається її повсякденне життя [1, с. 23].

У своїх працях І. Зверева розглядає соціалізацію як «історично зумовлений процес розвитку особистості, надання та засвоєння індивідом цінностей, норм, установок, зразків поведінки, що притаманні даному суспільству» [8, с. 16].

Таким чином, проаналізувавши різні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців щодо визначення понять «соціальне виховання» та «соціалізації», ми можемо зробити висновок про їхню взаємозалежність. Оскільки від того, яким чином у суспільстві будуть створені умови та заходи, спрямовані на оволодіння та засвоєння соціального досвіду (соціальне виховання), буде залежати успіх послідовного входження індивіда в соціальне середовище (соціалізація).

Виховна система школи працює із різними категоріями дітей, зокрема з дітьми трудових мігрантів. На думку І. Трубавіної, соціально-виховна робота з

дітьми трудових мігрантів, як професійна діяльність загального профілю, охоплює три широкі сфери:

1) «соціальна терапія на індивідуальному, особистісному та сімейному рівнях з метою соціальної адаптації й реабілітації дітей трудових мігрантів та вирішення конфліктних ситуацій у контексті оточуючого середовища;

2) робота з групою, причому групи можуть диференціюватися: за віком (дитячі, підліткові, молодіжні), за статевими ознаками, за інтересами або схожими проблемами;

3) діяльність клубів за місцем проживання, яка зорієнтована на розширення мережі соціальних послуг, на зміцнення громадських зв'язків, створення сприятливого соціально-психологічного клімату у місцях компактного проживання дітей, а також на організацію різного роду локальних ініціатив, груп взаємодопомоги» [9, с. 42].

У процесі теоретичного аналізу проблеми дослідження нами було систематизовано та більш детально окреслено соціально-виховну роботу з дітьми трудових мігрантів в умовах загальноосвітнього навчального закладу.

Деталізуємо складові соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів у школі. Виходячи із завдань соціально-психологічної служби загальноосвітнього навчального закладу, нами узагальнено складові та зміст річного плану роботи для соціального педагога та практичного психолога по роботі із дітьми трудових мігрантів. Також ми визначили *суб'єкти* соціально-педагогічної діяльності з дітьми трудових мігрантів та їх завдання:

Так, *держава* як суб'єкт соціально-педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу з дітьми трудових мігрантів реалізує такі функції: здійснює соціальну політику стосовно сімей трудових мігрантів та їхніх дітей; створює нормативно-правове забезпечення для захисту прав та свобод дітей трудових мігрантів; створює та забезпечує робочі місця на ринку праці для попередження виїзду батьків за кордон; забезпечує захист прав дітей трудових мігрантів; забезпечує доступність і безоплатність освіти дітям трудових мігрантів у державних і комунальних навчальних закладах; створює умови для ефективного і доступного медичного обслуговування для дітей трудових мігрантів; дбає та сприяє створенню та впровадженню державних програм, що стосуються виховання дітей трудових мігрантів в умовах соціально-освітнього середовища.

Місцева влада (Міський виконавчий комітет: служба у справах дітей, відділ у справах сім'ї та молоді, служба соціального захисту населення) виконує такі завдання: контролює питання зайнятості населення та використання трудових ресурсів; забезпечує реалізацію державної та регіональної політики у сфері соціально-трудова відносин, спрямованих на підвищення мотивації до праці та аналізу ситуації в соціально-трудова сфері на території міста; надає державну допомогу та соціальні пільги сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах; служба у справах дітей забезпечує соціально-правовий захист дітей трудових мігрантів, проводить роботу по запобіганню дитячої бездоглядності, профілактиці негативних явищ серед дітей, удосконалює виховну та профілактичну роботу, підвищує роль сімейного виховання; відділ у справах сім'ї та молоді організовує оздоровчу компанію для дітей трудових мігрантів та

підтримує діяльність дитячо-підліткових клубів за місцем проживання; сприяє реалізації та фінансуванню міських програм, що стосуються виховання дітей трудових мігрантів.

Управління освіти і науки відповідає за реалізацію таких завдань, як: упровадження в навчальний процес освітніх програм, у яких закладено концептуальні основи виховної роботи з учнями, батьки яких за кордоном; здійснення виховної роботи з дітьми трудових мігрантів за такими напрямками: художньо-естетичний, туристсько-краєзнавчий, еколого-натуралістичний, спортивно-оздоровчий, професійно-технічний (технологічний); проведення практичних семінарів для представників психологічної служби (практичних психологів та соціальних педагогів) загальноосвітніх навчальних закладів із набуття навиків роботи з дітьми трудових мігрантів; розроблення методичного інструментарію для забезпечення соціально-педагогічної та психологічної роботи з дітьми трудових мігрантів; забезпечення медико-психолого-педагогічної взаємодії соціальних інститутів з проблем, що стосуються дітей трудових мігрантів, у інтеграції вимог суспільного і сімейного виховання; створення психолого-педагогічних умов для реалізації виховання дітей трудових мігрантів; запровадження фізкультурно-оздоровчих патріотичних комплексів для школярів, зокрема для дітей трудових мігрантів, з метою формування здорового способу життя, підвищення соціальної активності і зміцнення здоров'я учнів, виховання молоді на традиціях українського народу в загальноосвітніх навчальних закладах міста.

Органи внутрішніх справ, як суб'єкт соціально-педагогічної роботи з дітьми трудових мігрантів, виконують такі функції: забезпечення правового захисту дітей трудових мігрантів; здійснення профілактичної роботи по попередженню виникнення безпритульності та бездоглядності дітей трудових мігрантів; проведення просвітницьких заходів у школах міста для боротьби із насиллям у сім'ї, скоєнням правопорушень, вживанням алкоголю та наркотиків, залученням дітей даної категорії до сексуальної експлуатації тощо.

Загальноосвітній навчальний заклад, в свою чергу, гарантує виконання таких завдань: забезпечення взаємодії соціальних інститутів та суб'єктів виховання дітей трудових мігрантів; створення загального банку даних по кількості дітей трудових мігрантів, які навчаються в школі; здійснення соціально-педагогічного супроводу дітей даної категорії у напрямках: індивідуальна психодіагностика, консультаційна, корекційна робота, просвітницька робота, зв'язки з громадськістю; реалізація освітніх програм, проведення соціально-психологічних тренінгів із дітьми трудових мігрантів; організація дозвілля дітей; здійснення профілактики соціального сирітства в роботі з батьками; впровадження рекламно-інформаційних технологій щодо виховання дітей трудових мігрантів.

Центри соціальних служб для сім'ї дітей та молоді, як один із основних інститутів соціально-педагогічної роботи з дітьми трудових мігрантів, гарантують: виявлення сімей у складних життєвих обставинах, які потребують соціального супроводу; проведення соціального супроводу сімей, у ході якого надаються психолого-педагогічні послуги, послуги сприяння захисту здоров'я

дітей, представлення інтересів та захист прав дитини, контроль за відвідуванням занять, юридичне консультування; надання індивідуальних соціально-педагогічних, психологічних, юридичних консультацій з метою запобігання соціальному сирітству дітей [2].

Характеризуючи виховну роботу з дітьми трудових мігрантів в загальноосвітньому навчальному закладі, ми виокремлюємо основні її види.

Родинно-сімейне виховання, головними завданнями якого є підготовка дітей трудових мігрантів до життя в існуючих соціальних умовах, гармонійний та всебічний розвиток дитини, реалізація її творчого потенціалу, створення сприятливої трудової атмосфери в сім'ї, формування у дітей моральних якостей, залучення дітей трудових мігрантів до традицій родинно-побутової культури українців, активної участі у сімейних святах.

Метою *валеологічного виховання* є забезпечення повноцінного розвитку, охорони та зміцнення їхнього здоров'я, формування фізичних здібностей особистості, гармонії тіла і душі; формування вміння правильно поводитись у критичних життєвих ситуаціях і надавати необхідну допомогу собі та оточуючим.

Моральне виховання спрямоване на формування свідомої дисципліни та організованості, соціальної відповідальності, непримиренності до аморальних вчинків людей, до порушників норм і правил культурної поведінки, прищеплення і розвиток моральних почуттів. Це цілеспрямований вплив на морально-емоційний розвиток дітей трудових мігрантів через організацію умов, у яких формується їхня духовна, емоційна, світоглядна сфери та поведінка відповідно до загальнолюдських та національних морально-етичних цінностей.

Громадянське виховання дітей трудових мігрантів передбачає реалізацію заходів, спрямованих на попередження скоєння злочинів; вдосконалення способу життя учнів без порушень норм моралі; виявлення негативних змін у поведінці дітей після від'їзду батьків за кордон; надання їм допомоги в самовихованні. Здійсненню громадянського виховання дітей трудових мігрантів сприяють освітні тренінги з правової освіти, бесіди з представниками органів правопорядку, проведення місячників та тижнів права у школах, просвітницька робота щодо запобігання протиправній поведінці, наркоманії, алкоголізму, захворюваності на ВІЛ/СНІД та хворобам, що передаються статевим шляхом; належне статеве виховання [3].

Одним із пріоритетних видів виховної роботи з дітьми трудових мігрантів є *інтелектуальне виховання*, що сприяє розумовому, емоційному та естетичному розвитку школярів, допомагає бачити пізнавальні проблеми у сфері науково-технічної, художньої, декоративно-прикладної творчості, еколого-натуралістичній, туристсько-краєзнавчій, фізкультурно-спортивній діяльності. Основними шляхами розвитку інтелектуальних здібностей дітей трудових мігрантів є оптимально побудований навчально-виховний процес, раціональна організація позаурочних форм роботи (спортивних секцій, гуртків, клубів за інтересами і т.д.) та ефективна взаємодія сім'ї і школи [3].

Трудове виховання дітей трудових мігрантів спрямоване на виховання свідомого ставлення до праці як вищої цінності людини і суспільства, формування творчої працелюбної особистості, готовності до життєдіяльності і праці в умовах

ринкових відносин, вміння включатись у виробничі відносини, виховання бережливого ставлення до суспільної і приватної власності, дисциплінованості, організованості, природних багатств.

Економічне виховання дітей трудових мігрантів тісно пов'язане з трудовим, спрямоване на формування економічної культури учнів, яка передбачає виховання та розвиток моральних і ділових якостей, необхідних для їхньої майбутньої трудової діяльності: суспільної активності, бережливого ставлення до суспільного добра, ініціативності, відповідальності, раціоналізаторських здібностей, прагнення до продуктивності праці, особистого успіху й добробуту. Особлива актуальність економічного виховання дітей трудових мігрантів, визначається тим, що після від'їзду батьків діти стикаються з проблемами організації власного бюджету, зокрема витрати грошей тощо. Робота соціально-психологічної служби школи має спрямовувати свою діяльність на те, щоб діти трудових мігрантів могли оволодіти такими економічними навичками: плануванням і організацією своєї праці; виконанням обов'язків, трудових завдань згідно зі встановленими економічними та іншими нормативами [3].

Художньо-естетичне виховання передбачає формування основ естетичної культури у дітей трудових мігрантів, розширення їхнього світогляду, духовне збагачення, виховання естетичного сприймання та емоційного ставлення до прекрасного, оволодіння цінностями і знаннями в галузі мистецтва, музики, архітектури; виховання художнього смаку, вироблення естетичної активності, бажання вносити прекрасне у життя, примножувати культурно-мистецькі надбання народу.

Екологічне виховання збагачує знання дітей трудових мігрантів про взаємозв'язок природи і суспільства, допомагає зрозуміти багатогранне значення природи для суспільства в цілому і кожної людини зокрема, формує розуміння, що природа – це першооснова існування людини, а людина – частина природи, виховує почуття відповідальності за навколишнє середовище, розвиває творчу активність щодо охорони оточуючого середовища, виховує любов до рідної природи [3].

Спортивно-туристичне виховання має на меті забезпечити виховання в дітей трудових мігрантів потреби самостійно оволодівати знаннями, уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини, засобами фізичного виховання та навчання. Спортивно-туристичне виховання вирішує проблему активізації діяльності дітей, залучення їх до різноманітних спортивних занять, ігор, конкурсів, естафет тощо. Беручи участь у туристичних походах, діти трудових мігрантів всебічно розвиваються, завдяки чому формується колективістське мислення, відбувається збагачення особистості моральними, етичними цінностями, оздоровлення, розвиток адаптивних можливостей організму.

Аналізуючи зміст соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів, ми намагалися характеризувати в комплексі всі напрями виховання, оскільки вони тісно взаємопов'язані між собою і утворюють цілісну систему та забезпечує виховання всебічно розвиненої особистості – гуманної, духовно і творчо зрілої, відповідальної, ініціативної та активної, здатної до вирішення складних проблем,

готової до самооцінки і самовиховання, фізично, психологічно та соціально здорової одиниці суспільства.

Характеристика суб'єктів, об'єктів та основних напрямків соціально-педагогічної роботи з дітьми трудових мігрантів дозволила нам визначити особливості соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів в умовах загальноосвітнього навчального закладу:

1) вплив на особистість дитини трудових мігрантів здійснюється через найближчі умови й чинники безпосереднього її оточення, а саме через мікросередовище (неофіційних опікунів, друзів тощо);

2) налагодження співпраці між усіма суб'єктами виховної діяльності; планування та здійснення виховного процесу з урахуванням того, що діти обмежені у сімейному спілкуванні, батьківському піклуванні та захисті;

3) побудова виховної роботи на принципі добровільної участі дітей трудових мігрантів;

4) створення нового позитивного соціального оточення для дітей трудових мігрантів, у якому інтенсивніше, повніше розкривається особистість дитини.

Використана література:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. – К. : Центр навчальної літератури. – 2003. – 134 с.

2. Гевчук Н.С. Виховання дітей трудових мігрантів в умовах соціально-освітнього середовища : дис. канд. пед. наук : 13.00.05. / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – К., 2012. – 291 с.

3. Методичні рекомендації щодо організації виховної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах. – № 1/9-247 від 03. 07. 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/baseme/ua-xtrpeue.htm>

4. Мудрик А.В. Введение в социальную педагогику. Изд. 2-е, перераб. – М. : Московский психолого-социальный институт. – 2008. – 568 с.

5. Соціальна педагогіка. За ред. А.Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.

6. Соціологія. За заг. ред. В.П. Андрущенко, М.І. Горлача. – Київ-Харків. – 1998. – 624 с.

7. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. – К. : Центр учбової літератури. – 2008. – 336 с.

8. Соціальна педагогіка : теорія і технології. / За ред. І.Д. Зверєвої – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.

9. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів : навч.-метод. посіб. / за редакцією К.Б. Левченко, І.М. Трубавіної, І.І. Цушка. – К. : ФОП «Чальцев», 2008. – 384 с.

ГЕВЧУК НАТАЛІЯ СЕРГЕЄВНА, ДАНЫЛЮК ЕЛЕНА ІВАНОВНА.

Особенности социального воспитания детей трудовых мигрантов в общеобразовательных учебных заведениях.

В статті здійснено характеристику та визначено особливості соціального виховання дітей трудових мігрантів в загальноосвітніх навчальних закладах. Представлено теоретичний аналіз поняття "соціальне виховання", розкрито його сутність як процесу, який відбувається в соціально-виховній середі. Обґрунтовано значення загальноосвітнього навчального закладу як інституту соціалізації дітей трудових мігрантів. Проаналізовані різні підходи вітчизняних та зарубіжних учених щодо визначення поняття "соціалізації". Розкрито діяльність суб'єктів (держави, місцевої влади, управління освіти та науки, органи внутрішніх справ, загальноосвітні навчальні заклади, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді) та об'єктів соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів. Охарактеризовано основні види виховної роботи (сімейно-сімейне виховання, валеологічне, моральне, громадянське, інтелектуальне, трудове, економічне, екологічне, художньо-естетичне, спортивно-туристичне) в школі з даною категорією дітей. Визначено особливості соціально-виховної роботи з дітьми трудових мігрантів в умовах загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: соціальне виховання, діти трудових мігрантів, соціально-виховна діяльність, загальноосвітній навчальний заклад, види соціального виховання.

GEVCHYK NATALIA, DANILYK ELENA. *Features of social education of children of labor migrants in general learning studies.*

In the article description is carried out and certain to the feature of social education of children of labour migrants in general educational establishments. The theoretical analysis of concept "Social education" is presented, his essence is exposed as to the process that takes place in a socially-educator environment. The value of general educational establishment is reasonable as to the institute of socialization of children of labour migrants. Different approaches of home and foreign scientists are analysed in relation to determination of concept of "socialization". Activity of subjects (state, local-authority, management of education and science, organs of internal affairs, general educational establishments, centers of social services for family, children and young people) and objects of socially-educator work is exposed with the children of labour migrants. The basic types of educator work (domestically-domestic education valeological is moral, civil, intellectual, labour, economic, ecological, artistically-aesthetic, sport-tourist) are described at school with this category of children. The features of socially-educator work are certain with the children of labour migrants in the conditions of general educational establishment.

Keywords: social education, children of labour migrants, socially-educator activity, general educational establishment, types of social education.